

GINOP-5.3.7-VEKOP-17-2017-00001
azonosító számú
„Jogszerű foglalkoztatás fejlesztése”
elnevezésű kiemelt projekt

MUNKAVEDELEM

Munkabaleseti kisokos
vállalkozóknak

Bevezetés

A gazdaság alapja az értéktéremtő munka, ugyanakkor munkavégzés sok esetben veszéllyel is járhat. A munkakörnyezet az egyik legveszélyesebb emberi környezet, amelynek károsító kockázata nagyságrendekkel magasabb lehet más környezetekénél. Ezen kockázatok különféle formákban jelennek meg, a veszélyes gépektől kezdve a veszélyes anyagokon át egészen a munkakörnyezet lelki és szociális tényezőiig, ideértve a rossz munkaszervezést, a szociális és higiénés ellátás hiányosságait, a munkahely emberi tényezőit is.

Napjainkban az Európai Unió tagállamaiban évente több mint 3 millió munkabaleset következik be, a halálesetek száma pedig megközelíti a négyezret. A férfiak baleseti aránya kétszerese a nőkének, halálozási arányuk pedig tízszerese. A munkakiesés egy táppénzes napra vetített kára a becslések szerint 100 ezer forint körül van. Ez is jelzi, hogy a hatékony munkavédelem a humánus szempontokon túlmenően mind az állam, mind a vállalkozások szempontjából hosszabb távon is hasznos befektetés.

A munkabalesetek kivizsgálásának célja

Magyarország Alaptörvénye (XVII. cikk, (3) bekezdés) kimondja, hogy *„Minden munkavállalónak joga van az egészségét, biztonságát és méltóságát tiszteletben tartó munkafeltételekhez”*. A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) alapvető célkitűzése az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés személyi, tárgyi és szervezeti feltételeinek megteremtése, valamint a szervezeten munkát végzők egészségének, munkavégző képességének megóvása és munkakörülményeinek humanizálása, megelőzve ezzel a munkabaleseteket és foglalkozási megbetegedéseket.

A munkabaleset megelőzése mind a munkavállaló, mind a munkáltató közös érdeke. A bekövetkezett munkabalesetet követően a munkavállaló munkából való kiesése, a munkaerő pótlása, egy új dolgozó betanítása, annak esetleges járatlanságából és gyakorlatlanságából adódóan a termelés visszaesése, sürgős határidők esetleges csúszása, a munkáltatói mulasztásból adódó kártérítések fizetése – ezek mind a munkáltatói oldalt ért hátrányos következmények.

Munkavállalói oldalról az elszennvedett sérülésen, az azzal járó fizikai és lelki megterhelésen túlmenően a tartós betegállomány lehetséges következményei (kiesés a mindennapi munkaritmusból, munkafeladatának mással történő helyettesítése, elbocsátás) is fenyegetik a munkavállalókat. A munkavállaló munkahelyének megtartása érdekében gyakran nem jelenti be sérülését, táppénzes állomány helyett inkább szabadságra megy a munkaképtelenség időtartamára, vagy sérülten is tovább folytatja munkáját, és csak a legvégső esetben fordul orvoshoz.

A sérült munkavállaló egészségügyi ellátásának és a keresőképtelenségének időtartamára járó táppénzének költségei az államra jelentős terhet rónak. A munkabalesetek megelőzése tehát nem csak a munkavállaló és a munkáltató közös érdeke, hanem állami és társadalmi gazdasági érdek is.

A munkáltató az esetleges kártérítési igény és felelősségre vonás elkerülése miatt esetenként megváltoztatja a baleseti tényállást és az esemény bekövetkezéséért egyedül a munkavállalót teszi felelőssé. Ez utóbbi esetek miatt a munkavédelmi hatósághoz bejelentett munkabalesetek száma vélhetően kevesebb a ténylegesen bekövetkezett munkabalesetek számánál.

A munkavédelmi hatóság ellenőrzéseivel, a munkahelyi körülmények, a munkafolyamatok és a munkaeszközök munkavédelmi szempontú vizsgálatával, a baleseti esemény bekövetkezéséhez vezető hiányosságok, szabálytalanságok, veszélyes körülmények vagy téves cselekvések feltárásával, a hasonló balesetek megelőzése érdekében tett intézkedésekkel járul hozzá a munkabalesetek számának csökkentéséhez.

A munkabalesettel kapcsolatos teendők

A munkabalesetek és a foglalkozási megbetegedések bejelentésével, kivizsgálásával és nyilvántartásával kapcsolatos kötelezettségeket az Mvt. V. fejezete, valamint az Mvt. egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló **5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet** (a továbbiakban: R.) írja elő, a nemzetközi normákban meghatározott adattartalom figyelembevételével.

A munkabalesetek kivizsgálása az Mvt. alapján elsődlegesen a munkáltató feladata. A **munkabaleset kivizsgálásának szempontjait a R. 3. melléklete tartalmazza részletesen**. A munkáltató köteles a súlyos munkabalesetet azonnal jelenteni a területileg illetékes munkavédelmi hatóságnak [Mvt. 64. § (5) bekezdés, R. 7. § (1) bekezdés]. A munkabaleset kivizsgálása munkabiztonsági szaktevékenységnek minősül [Mvt. 65. § (2) bekezdés].

A munkabalesetek kivizsgálására a területileg illetékes munkavédelmi hatóság jogosult [Mvt. 84. § (1) bekezdés c) pont]. Súlyos munkabaleset esetén a munkavédelmi hatóság hivatalból köteles lefolytatni a balesetvizsgálatot [Mvt. 84. § (2) bekezdés]. A hatóság által lefolytatott balesetvizsgálat nem érinti a munkáltató vizsgálati kötelezettségét.

Az Mvt. VIII. Értelmező rendelkezések fejezete tartalmazza a főbb meghatározásokat, mint pl. munkáltató, munkavállaló, szervezett munkavégzés, baleset, munkabaleset, munkaképtelen(-ség) fogalmát, de pontosan behatárolja a súlyos munkabaleset meghatározását is.

Az Mvt. szerint **munkabaleset** az a baleset, amely a munkavállalót a szervezett munkavégzés során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől, időpontjától és a munkavállaló (sérült) közrehatásának mértékétől függetlenül. Így nem feltétele a munkabalesetnek, hogy a baleseti esemény munkaidő alatt történjen, vagy a sérült valamilyen szabályszegést kövessen el. Kritériuma viszont, hogy a munkáltató érdekében történjen a munkavégzés, és a munkavállaló az elvégzett munkáért valamilyen anyagi ellenszolgáltatásban részesüljön. Többek között a közfoglalkoztatott jogviszonyban történt baleset is munkabalesetnek minősül, mert fennáll a szervezett munkavégzés ténye.

A munkavégzéssel összefüggésben következik be a baleset (azaz munkabaleset), ha a munkavállalót például anyagmozgatás, tisztálkodás, szervezett üzemi étkeztetés, vagy a munkáltató által nyújtott egyéb szolgáltatás igénybevétele során éri.

Nem tekinthető azonban munkavégzéssel összefüggésben bekövetkező balesetnek az a baleset, amely a sérültet a lakásáról (szállásáról) a munkahelyére, illetve a munkahelyéről a lakására (szállására) menet közben éri, kivéve, ha a baleset a munkáltató saját tulajdonában álló, bérelt vagy más szerződés alapján, továbbá egyéb megállapodás alapján biztosított járművével történt. Amennyiben a munkabaleset közúti közlekedés során következett be, a balesetet a többi munkabalesethez hasonlóan be kell jelenteni a munkavédelmi hatóság részére, azonban a baleset kivizsgálása a rendőrség hatáskörébe tartozik.

Munkavállalói és munkáltatói kötelezettségek

Munkavállalói kötelezettségek

A balesetek megelőzése szempontjából fontos, hogy a munkavállaló csak a biztonságos munkavégzésre alkalmas állapotban, a munkavédelemre vonatkozó szabályok, utasítások megtartásával, a munkavédelmi oktatásnak megfelelően végezhet munkát. A munkavédelmi oktatáson előírt ismeretek megszerzéséig a munkavállaló önállóan nem foglalkoztatható. Elvárás és kötelezettség a munkáltató utasításainak, a szakma szabályainak, a vonatkozó dokumentumok (pl. munkaeszköz használati utasítása, technológiai utasítás) előírásainak megfelelő munkavégzés. Rendellenesség, üzemzavar esetén vagy a munkafeladatra vonatkozó pontos ismeretek hiányában a közvetlen munkahelyi vezetőhöz, vagy a munkáltatóhoz kell fordulni.

A munkavállaló jogosult megtagadni a munkavégzést, ha azzal életét, egészségét vagy testi épségét közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné. Ha a munkáltató utasításának teljesítésével másokat veszélyeztetne közvetlenül és súlyosan, a teljesítését meg kell tagadnia [Mvt. 63. § (1) bekezdés].

A sérült, illetve a balesetet észlelő személy köteles a balesetet, a munkát közvetlenül irányító személynek haladéktalanul jelenteni [Mvt. 66. § (1) bekezdés]. Ha a sérült neki felróható okból e kötelezettségének nem tesz eleget, a baleset munkáltatói kivizsgálása során a sérültet terheli annak bizonyítása, hogy a baleset a munkavégzés során vagy azzal összefüggésben történt [Mvt. 66. § (2) bekezdés].

Munkáltatói kötelezettségek

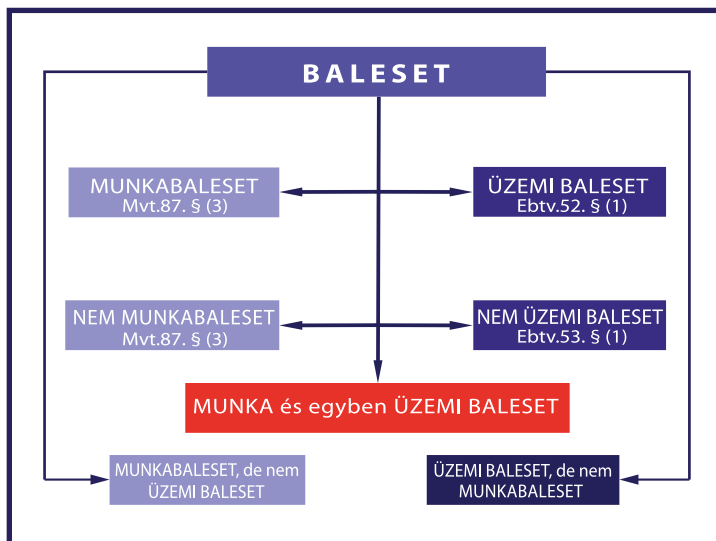
A munkáltató felelős az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés körülményeinek megvalósításáért. A munkavállalót csak akkor alkalmazhatja, ha az adott munkafeladat ellátására egészségileg alkalmas, foglalkoztatása az egészségét, testi épségét károsan nem befolyásolja, az utódaira veszélyt nem jelent (pl. terhes nők esetén), mások egészségét, testi épségét nem veszélyezteti, ismeri a munkavégzés szabályait, rendelkezik a szükséges készséggel és jártassággal. A munkavállaló csak a biztonságos munkavégzésre alkalmas állapotban végezhet munkát, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályok megtartásával.

A munkáltató feladata a munkahelyi elsősegélynyújtás tárgyi, személyi és szervezési feltételeinek biztosítása. Minden telephelyen, minden műszak alatt kell tartózkodnia legalább egy olyan személynek, akit elsősegély-nyújtásra kijelöltek, aki alkalmas felmérni és megszüntetni a veszélyt, és képes tájékoztatást adni a sérült(ek) állapotáról.

Meg kell határozni a munkabaleset kivizsgálásában résztvevők körét. A nagyobb létszámot foglalkoztató munkáltatók esetén indokolt kidolgozni az értesítési rendet.

A munkáltatónak azt a munkabalesetet, amely esetében a munkavállaló több mint három munkanapon át nem volt munkaképes be kell jelenteni, ki kell vizsgálni és nyilvántartásba kell venni. A munkabaleset kivizsgálása során fel kell tárni a kiváltó és közreható okokat (tárgyi, személyi, szervezési), aminek alapján meg kell tervezni a hasonló balesetek elkerülése érdekében szükséges megelőző intézkedéseket. A megelőző intézkedéseket, az abból adódó műszaki, szervezési, egészségügyi, oktatási, vezetői feladatokat a felelősök és határidő pontos megjelölésével kell meghatározni.

A munkaképtelenséggel járó munkabaleset kivizsgálása a munkáltató feladata, ami munkabiztonsági szaktevékenységnek minősül. A munkáltatónak lehetővé kell tennie a munkavédelmi képviselő részvételét a munkabaleset kivizsgálásában. A kivizsgálás megkezdéséről a foglalkozás-egészségügyi alapszolgáltatást biztosító szolgálat orvosát tájékoztatni kell. Súlyos munkabaleset esetén a foglalkozás-egészségügyi orvosnak kötelező részt vennie a kivizsgálásban.

1. ábra. A baleset minősítése

(Ebtv.: a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény)

Az a munkáltató köteles a munkabaleset kivizsgálására, bejelentésére és nyilvántartására vonatkozó előírásokat teljesíteni, amely (aki) a sérültet szervezett munkavégzés keretében foglalkoztatja. A munkáltatónak a munkaképtelenséggel járó munkabalesetet haladéktalanul ki kell vizsgálnia, és a kivizsgálás eredményét munkabaleseti jegyzőkönyvben kell rögzítenie [Mvt. 64. § (4) bekezdés]. A munkaképtelenséget nem eredményező munkabaleset körülményeit is tisztázni kell.

A munkáltató köteles a kivizsgálás befejezésekor, de legkésőbb a tárgyhót követő hónap 8. napjáig megküldeni a jegyzőkönyvet

- a) a sérültnek, halála esetén hozzátartozójának;
- b) a halált, illetve a három munkanapot meghaladó munkaképtelenséget okozó munkabalesetről a munkabaleset helyszíne szerint illetékes munkavédelmi hatóságnak, illetve bányafelügyeletnek;
- c) külföldi kiküldetés, külszolgálat, munkaerő-kölcsönzés esetén a magyarországi székhelyű munkáltató munkavállalójának a b) pont szerinti munkabalesetéről a munkáltató székhelye szerint illetékes munkavédelmi hatóságnak, illetve bányafelügyeletnek;
- d) a társadalombiztosítási kifizetőhelynek, ennek hiányában a fővárosi és megyei kormányhivatal egészségbiztosítási pénztári feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatalának;
- e) munkaerő-kölcsönzés, kirendelés esetén a kölcsönbeadó, kirendelő munkáltatónak.

Ha a munkáltató a bejelentett, illetve tudomására jutott balesetet nem tekinti munkabalesetnek, akkor erről és a jogorvoslat lehetőségéről (Mvt. 68. §) értesítenie kell a sérültet, halálos baleset esetén a hozzátartozót.

Amennyiben a **sérült sérelmezi a munkáltatónak a munkabaleset bejelentésével, kivizsgálásával kapcsolatos intézkedését vagy mulasztását, a területileg illetékes munkavédelmi hatósághoz fordulhat elektronikusan vagy egyéb úton az Mvt. 1. melléklet szerinti bejelentőlapon.**

Ha a sérült meghalt, vagy az egészségi állapota miatt jogainak érvényesítésére nem képes (pl. lebénult, elvesztette látását) a jogokat a sérült hozzátartozója is gyakorolhatja.

FONTOS: A munkabaleset bejelentési, kivizsgálási és nyilvántartási kötelezettség 3 év után a polgári jogi szabályai szerint elévül.

Súlyos munkabaleset esetén a munkáltató a munkavédelmi hatóság megérkezéséig köteles a baleseti helyszínt a balesetkori állapotában megőrizni. Csak a mentéshez szükséges mértékben változtatható meg a helyszín, de gondoskodni kell az esemény rekonstruálásának lehetőségéről.

Ha a balesetkori állapot megőrzése további súlyos veszélyhelyzetet idézne elő vagy jelentős anyagi kárral járna, akkor a baleseti helyszínről fényképet, videofelvételt vagy egyéb, a munkabaleset kivizsgálását elősegítő dokumentumot kell készíteni és a helyszínt csak a szükséges mértékig lehet megváltoztatni.

Hatósági balesetvizsgálat

Hatósági balesetvizsgálatra kerülhet sor az alábbi esetekben:

- **Beküldött munkabaleseti jegyzőkönyv felülvizsgálata kapcsán**, amennyiben a munkáltató által megküldött munkabaleseti jegyzőkönyvben az ok-okozati összefüggések közt ellentmondás van, vagy a baleset tényleges oka nem állapítható meg, balesetvizsgálatot végez a hatóság.
- **Azonnali bejelentésre kötelezett baleseti esemény vizsgálata**, a munkáltató köteles a súlyos kimenetelű munkabalesetet a területileg illetékes munkavédelmi hatóságra bejelenteni. A hatóság a súlyos munkabaleseteket – kivéve a közúti közlekedéssel kapcsolatosakat – kivizsgálja.

Munkavédelmi ellenőrzés kezdeményezése céljából panaszt, bejelentést tehet személyesen, telefonon, írásban a konkrét munkáltató, illetőleg a konkrét munkavégzési hely megjelölésével – a munkavégzés helye szerint – területileg illetékes kormányhivatalhoz. A munkavédelmi feladatkörében eljáró kormányhivatal az illetékességi területén valamennyi munkahelyen ellenőrzést tarthat, függetlenül a foglalkoztató székhelyétől és telephelyétől.

A szükséges elérhetőségek megtalálhatóak a
www.kormanyhivatal.hu, valamint a <https://mvff.munka.hu/> honlapon.

GINOP-5.3.7-VEKOP-17-2017-00001 azonosító számú
„Jogszerű foglalkoztatás fejlesztése” elnevezésű kiemelt projekt

Készítette:

Innovációs és Technológiai Minisztérium
Munkavédelmi Irányítási Főosztály

2022

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE